

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2019-10-25 Nr. (32.44-31-3E)-RM-31542

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO PAKEITIMŲ

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) informuoja apie Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) pakeitimus.

1) Nuo 2019 m. lapkričio 1 d. įsigalios 2019 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. XI-2112 33 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2104, kuriuo keičiamos MAĮ 33 ir 36 straipsnio nuostatos.

MAĮ 33 straipsnio papildymas atliktas, siekiant sudaryti prielaidas efektyviam mokesčių administravimo funkcijų vykdymui, taikant pažangius duomenų apdorojimo procesus ir mokesčių administravimo procedūras keliant į elektroninę erdvę, nustatant, kad mokesčių administratorius, atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka priimti automatizuotu duomenų tvarkymu, įskaitant profiliavimą, grindžiamus sprendimus. Be to, įtvirtinama mokesčių mokėtojo teisė pareikšti savo požiūrį dėl tokių mokesčių administratoriaus sprendimų ir reikalauti, kad juos peržiūrėtų ir motyvuotus paaiškinimus dėl jų pateiktų ar juos pakeistų tam įgaliotas mokesčių administratoriaus pareigūnas. Kadangi pagal šiuo metu galiojančias MAĮ nuostatas mokesčių mokėtojas turi teisę iš mokesčių administratoriaus gauti visą informaciją, reikalingą jo mokestinėms prievolėms vykdyti, ir dėl jo priimtus sprendimus bei gali apskųsti bet kurį mokesčių administratoriaus (jo pareigūno) sprendimą, pakeitimu užtikrinama tinkama duomenų subjekto teisių bei laisvių ir teisėtų interesų apsauga.

Siekiant įgyvendinti MAĮ 33 straipsnį, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. VA-76 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2018 m. gegužės 7 d. įsakymo Nr. VA-33 „Dėl duomenų subjektų teisių įgyvendinimo valstybinėje mokesčių inspekcijoje aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ atlikti pakeitimai Duomenų subjektų teisių įgyvendinimo valstybinėje mokesčių inspekcijoje apraše (toliau – Aprašas), Aprašą papildant nauju II skyriaus devintu skirsniu „Automatizuotu duomenų tvarkymu, įskaitant profiliavimą, grindžiami sprendimai“. Šis skirsnis parengtas atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (95/46/EB) 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės 2017 m. spalio 3 d. Automatizuoto atskirų sprendimų priėmimo ir profiliavimo pagal Reglamentą 2016/679 gaires (WP 251).

MAĮ 36 straipsnio papildymu, mokesčių mokėtojui suteikiama teisė tvarkyti mokesčių apskaičiavimo teisingumui pagrįsti reikalingus asmens duomenis. Tokia nuostata panaikinama rizika, kad mokesčiams apskaičiuoti reikalingų asmens duomenų tvarkymas gali būti pripažintas neteisėtu, ir užtikrinamos sąlygos mokesčių mokėtojams tinkamai vykdyti savo pareigą teisingai apskaičiuoti mokesčius.

2) Nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalios 2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 40¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 4 straipsnis, kuriuo pakeičiamas MAĮ 68 straipsnis.

MAĮ 68 straipsnio pakeitimu, atsižvelgiant į kitų užsienio valstybių mokesčių administratorių praktiką, bendrasis mokesčių apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminas sutrumpinamas nuo einamųjų metų ir 5 praėjusių kalendorinių metų iki einamųjų metų ir 3 praėjusių kalendorinių metų.

Pažymime, jog einamieji ir praėję 3 kalendoriniai metai yra tik bendrasis mokesčio apskaičiavimo ir (ar) perskaičiavimo senaties terminas. Tačiau naujojo MAĮ 68 straipsnio 4, 5 bei 6 dalies redakcijoje taip pat numatytos išimtys dėl ilgesnių mokesčio apskaičiavimo ir (ar) perskaičiavimo senaties terminų (einamieji ir 5 arba 10 praėjusių kalendorinių metų).

Einamųjų ir 5 praėjusių kalendorinių metų senaties terminas bus taikomas apskaičiuojant ir (ar) perskaičiuojant mokesčius šiais atvejais:

1) kai apskaičiuojamas ar perskaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis (išskyrus fizinio asmens mokamo pajamų mokesčio nuo pajamų iš individualios veiklos dalį);

2) kai mokesčių administratorius apskaičiuoja ar perskaičiuoja mokesčių mokėtojo, neatitinkančio minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, mokesčius;

3) kai, remiantis šio Įstatymo 61¹ straipsniu, mokesčių administratorius mokesčius apskaičiuoja ar perskaičiuoja pagal automatinių informacijos mainų pagrindu gautą informaciją;

4) kai mokestis apskaičiuojamas ar perskaičiuojamas taikant Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalį, taip pat tikrinant Pelno mokesčio įstatymo 5 straipsnio 7 dalies ir 46¹ straipsnio taikymo pagrįstumą. Šiuo atveju apskaičiuoti ar perskaičiuoti mokestį už ilgesnį negu šio straipsnio 1 dalyje numatytas terminas galima tik tiek, kiek tai susiję su šiame punkte nurodytą aplinkybę;

5) kai siekiama įrodyti skolų beviltiškumą ir pastangas susigrąžinti šias skolas pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 89¹ straipsnį, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsnį, Pelno mokesčio įstatymo 25 straipsnį. Šiuo atveju apskaičiuoti ar perskaičiuoti mokestį už ilgesnį negu šio straipsnio 1 dalyje numatytas terminas galima tik tiek, kiek tai susiję su šiame punkte nurodytą aplinkybę;

6) kai mokestis apskaičiuojamas ar perskaičiuojamas teismui pripažinus mokesčio mokėtojo bankrotą tyčiniu;

7) kai pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo VIII skyriaus nuostatas daroma ilgalaikio turto, kuris nėra nekilnojamas turtas, atskaita. Šiuo atveju apskaičiuoti ar perskaičiuoti mokestį už ilgesnį negu šio straipsnio 1 dalyje numatytas terminas galima tik tiek, kiek tai susiję su šiame punkte nurodytą aplinkybę.

Einamųjų ir 10 praėjusių kalendorinių metų senaties terminas bus taikomas apskaičiuojant ir (ar) perskaičiuojant mokestį šiais atvejais:

1) kai baudžiamojoje byloje būtina nustatyti padarytą žalą valstybei ir nėra pasibaigę Baudžiamajame kodekse nustatyti apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminai;

2) kai pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo VIII skyriaus nuostatas daroma nekilnojamojo turto, pripažinto ilgalaikiu turtu, atskaita. Šiuo atveju apskaičiuoti ar perskaičiuoti mokestį už ilgesnį negu šio straipsnio 1 dalyje numatytas terminas galima tik tiek, kiek tai susiję su šiame punkte nurodytą aplinkybę;

3) kai vykdomos dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo procedūros, numatytos Lietuvos Respublikos sudarytose ir taikomose dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartyse, Lietuvos Respublikos dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo įstatyme, Konvencijoje 90/436/EEB dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo koreguojant asocijuotų įmonių pelną arba Daugiašalėje konvencijoje, taip pat kai mokesčių administratorius apskaičiuoja arba perskaičiuoja mokestį. Šiuo atveju apskaičiuoti ar perskaičiuoti mokestį už ilgesnį negu šio straipsnio 1 dalyje numatytas terminas galima tik tiek, kiek tai susiję su šiame punkte nurodytą aplinkybę.

Detaliai su MAĮ pakeitimų įstatymais galite susipažinti:

<https://www.e-tar.lt/portal/legalAct/70ee8970758211e9b81587fcbd5a76f6>

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7f0db8f07c4a11e8ae2bfd1913d66d57>